

Vastu võetud Avinurme Vallavolikogu 31.01.2008.a.
määrusega nr 60

ADRAKU KÜLA ARENGUKAVA

2008-2010

**Avinurme vald
Ida-Virumaa**

2007

Sisukord

1. Ajalugu
2. Tänapäevane Adraku
 - 2.1 küla kaart
 - 2.2 elanikud
 - 2.2 infrastruktuur
 - teedevõrk
 - elekter(alajaamad, võimsused)
 - bussid
 - internet
 - teenindus
 - kauplused
 - kool
 - lasteaed
 - rahvamaja-kultuur
3. küla sündmused ja kultuurielu
4. küla arendusprojektid
5. SWOT analüüs
6. Küsitluse analüüs
7. Visioon, missioon
8. eesmärgid jaeelisarendatavad valdkonnad
9. Tegevuskava ja eelarve
10. Küla sisekokkulepped (Naabrivälise kokkulepe, prügikokkulepe)
11. Teavitamisahel
12. arengukava hindamise ja muutmise otsus

Lisad:

1. Koosolekute protokollid
2. Dokument küla esmamainimise kohta
3. Küsitluslehed
4. Hinnang muutuste üle detsember.
5. Avinurme valla ja Eesti vabariigi seadused,otsused külaelu kohta
6. Uurimus külaelust
7. Küla sugupuu
8. Fotod

Ajalugu

Ajalooliselt tähtsad aastad

1599	küla esmamainimine Poola Maarevisjoni aruandes
1624	Rootsi Maarevisjon, külas 7 talu
1795-1803	külas töötab kool
1810	Adraku küla nimetatakse ja kantakse Mellini kaardile(lisa..)
1923	külas asutatakse Laulu-Mänguselts
1933,1938	küla Laulukoor osaleb Tallinna Laulupeol
1950	külas moodustatakse kolhoos
1993	piirkonnas lõpeb kolhooside tegevus
1999	Adraku küla 400 aastat vana

1599.aastal võttis Poola Seim vastu otsuse korraldada Liivimaal kolmas maarevisjon.

1599.aasta pikast ja üksikasjalikust aruandest säilis osa Varssavi Finantsarhiivis.

1599.aastal Laiuse staarostkonna revisjoni aruandesse kantud Avinurme mõisa alla kuuluva kuue küla hulgas on ühe pobuliga* Adraku küla. Aruandes on küla nimi ADRAKUSZ ja pobuli nimi MADEY. Popsikoha maksumus on 0,50 floriini*.

Aegade jooksul on Adraku küla kandnud erinevaid nimesid:

1599 Poola Maarevisjonis	ADRAKUSZ
1641 katsus piiskop Jhring(Joachim) küla	ADRAKA
1782 Avinurme mõisa hingeloendisse kantud	ADRACO
1805 Avinurme kroonumõisa vakuraamatus	ADRAKO
1810 Mellini kaardil	ADDRAKO
1930	ADRAKU

Adraku külale ei ole looduse poolt antud head põllumaad, avaraid suuri lagendikke. Talud on olnud siin suhteliselt väikesed, 4-9 hektarised. Põllud asuvad väikestel küngastel ja põllu keskmine suurus on alla ühe hektari.

Adraku ja Teadussaare külade vahel laius Adraku järv, hiljem Adraku raba. Nüüd on raba kuivendatud ja seal on toodetud freesturvast. Järve kallas on säilinud Liura talu juures.

Vaatamata kehvadele looduslikele tingimustele, mis pole soodustanud traditsioonilist Eesti maaelu põllu- ja karjapidamise läbi, on Adraku külal tugev kokkukuuluvustunne ja rikkalikud kultuuriedendamise kogemused.

Külal on välja kasvanud 23 õpetajat, eelmise sajandi 20-tel aastatel asutati külas Laulu-Mänguselts, laulukoor, näitering, keelpilliorkester. Külas töötas raamatukogu, telefonikeskjaam, apteek, kolm kauplust, tuuleveski, masinaühistu, sepikojad, 1795-1803. aastatel kool.

Adraku küla peetakse ümbruskonna talude ja perede aluspõhjaks, siin asus Torma karjamõis. Mõisa aegadest on pärit mitmed talunimed- Külakubja, Kirjutaja, Rehe, Vahira, Kubja (lisa 6 uurimus lk 6-8 küla kohanimed)

Küla nimi arvatakse olevat pärit sõnast “adrik”, mis murdes tähendab adratalupoeg. (lisa 6 uurimus lk. 5 tavad ja kombad, Lk. 6 Adraku küla puunõud)

*Pobul-16.sajandi Venemaal kehvtalupoeg, maksis nn.andamit(obrokit) Eestis=pops

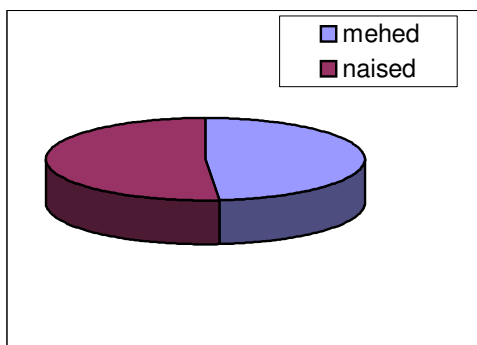
*floriin-1252.aastast vermitud 3,537 grammine kuldmünt

Tänane olukord

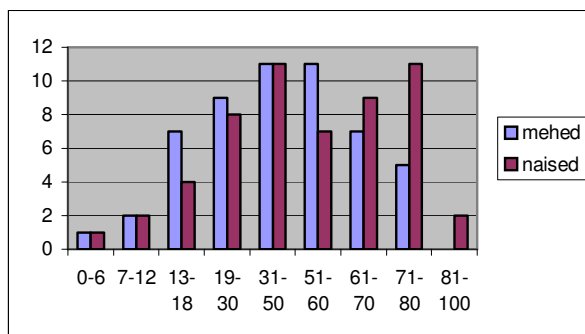
Adraku küla asub 1996 hektari suurusel maaalal ja koosneb kolmest ajaloolisest külast-Adraku, Tõnusaare ja Kütametsa.. Küla on osaliselt hajaküla, asudes põhimaantee(tee) ääres vaadeldaval kaugusel eraldiasuvate taludena ja osaliselt kobarkülana, endise mõisasüdame ümber. Külas on ka eraldiasuvaid talusid.

Adraku küla elanikud 01.03.2007

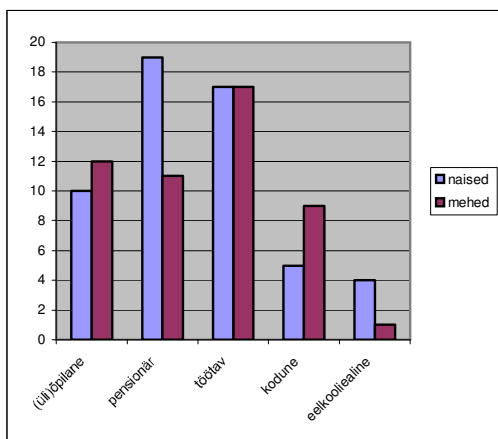
- Sooline (mehi 52 naisi 55)**

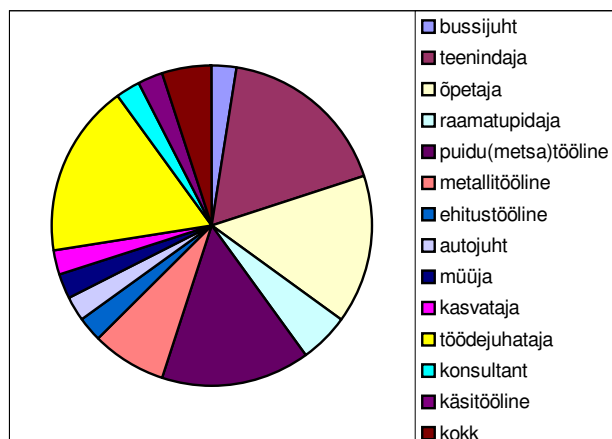
- vanus**

- Sotsiaalsed rühmad**

- Töötavate elanike ametid**

- Muud oskused ja hovid**

Õhtujuht	4	Keevitaja	4
Pillimees	6	autolukksepp	3
Pidulaua korraldaja	3	kokk	5
Transpordikorraldaja	2	näitejuht	1
Puidutöö oskaja	6	arvutitundja	4
Aednik	3	õmbleja	2
ehitaja	11	projektijuht	4
tünnimeister	1	autojuht	34

- **Juurtega Adrakust pärit**

Helger Hallik- maadleja
Maire Aunaste- ajakirjanik-reporter
Malle Pärn- näitejuht
Katrinn Pärn- näitleja
Vello Ainsalu-muusik
Alo Matiisen- muusik

Infrastruktuur

Teedevõrk

Küla läbib Mustvee- Rakvere asfalteeritud riigimaantee 6 km lõik, vallateena registreeritud Adraku vana tee, Ulvi-Tõnusaare- Piilsi tee, kolhoosi maaparanduse ajal tekkinud küla piiril asuv Adraku - Laekannu külatee.

Elekter (alajaamad)

Küla territooriumil asub kaks elektrialajaama

Bussiühendus

Mustvee –Rakvere maanteel liigub buss päeva jooksul:

- Jõhvi, maakonna keskusesse 78 km 1 x (riigi doteeritud liin) 7.10
- Tallinna 195 km 2 x 16.30 ja 9.50
- Rakvere 63 km 1x15.30
- Tartu 80 km 1x 9.20
- Valla tellitud ja riigi doteeritud nn. Koolilaste buss käib kaks korda vallakeskuses 13 km hommikul kell 7.25 ja õhtul kell 16.45
- Küla territooriumil asub kaks bussipeatust, Soo nn. “teivaspeatust” ja Adraku (varjualusega...)

Internet ja side

Külas puudub interneti püsühendus, neli majapidamist kasutab Ulvi väikese levialaga masti. On kavandatud ja realiseerimisel 2007.aasta I poolaasta jooksul piisava võimsusega masti paigutamine Ulvi külasse, mis lahendab osaliselt Adraku küla interneti püsühenduse vajaduse.

Enamikul külaelanikest on mobiiltelefon, traadita antenniga telefon. Elion-ühendus on enamasti neil peredel, kes kasutavad süsteemi internetiühenduse saamiseks ja katmata mobiililevi aladel.

Teenindus

Küla elanikud kasutavad teenuseid valla keskus- apteek, kirik, ujula, kino, teatrietendused, keskkool, massaaž, arstiabi
Külaelanikke teenindab perearst Tiiu Kruus ja tema arstipunkt, veterinaar Taimo Tooming .

Kauplused

- Lähimad toidukauplused asuvad:

Ulvi Perepood
Pärniku Maali pood
Avinurme Helder pood
Mustvee, Tartu ja Rakvere linnades

- Muud kauplused Avinurmes
- Ehitustarbed
- Lilled
- Bürookaubad
- Kool
- Avinurme Keskkool
- Mustvee Keskkoolid
- Lasteaed
- Avinurme Lasteaed **Naerulind**
- Kultuuriasutused
- Avinurme Kultuurikeskus
- Ulvi rahva Maja
- Avinurme Noorte Huvikeskus(Ulvil)
- Ulvi Haruraamatukogu
- Avinurme Raamatukogu
- Avinurme Spordihoone ja ujula
- Avinurme Kirik
- Mustvee Kirik
- Torma Kirik

Küla sündmused ja kultuurielu

Küla omaalgatuse korras on korraldatud kolm külapäeva

1994	Tamme talu õues I külapäev, korraldajad Evi Vaher ja Kalju Kalaus-395 osavõtjat
1995	Külavanemaks valiti Arnold Kolli
1995	Adraku Männiorus külapäev Adraku 400 –korraldajad Anne Velt, Peeter Velt, Arnold Kolli, Endel Aun, Ene Erapart, Anu Joonaks, Krista Pedak- 410 osavõtjat
2000	I Volbrisimman- 150 osavõtjat
2000	Kolme maakonna külade päev(I-Viru, L-Viru, Jõgeva)- 295 osavõtjat, 5 külalist Soomest, korraldaja Krista Pedak, Anu Joonaks, Virve Kolli, Marika Schasmin
2001	II volbrisimman, Arnold Kolli, Kalli Madisson, Anu Joonaks, Margot Pärn, Krista Pedak 100 osavõtjat
August, suvelõpupidu T Nikopensiusega- Anne Velt
2002	II Volbrisimman Virve Kolli, Arnold Kolli, Kalli Madisson, Andrus Madisson, Anu Joonaks- 70 osavõtjat
2003	Autojuhtide kokkutulek- Tarmo Tooming, Arnold Kolli, Gunnar Simmul, Heldur Kõre- 180 osavõtjat
Ullo Toomi 100 Jaanituli, Arnold Kolli, Mäido Mägi, Virve Kolli, Heldi Tooming – 5 rahvatantsurühma osavõtjaid 180
2004	Adraku Külaseltsi asutamine, juhatuse esimees Kalli Madisson
Külaväljaku ja väljaku ehitiste kolimine Süvaja oja äärde,
III küla kokkutulek Adraku 405, 305 osavõtjat, korraldajad Kalli Madisson, Krista Pedak, Mati Pärn, Endel Aun

Küla arendusprojektid:

Eesti Kultuurkapital 1999

Uurimus Adraku küla ajaloolised sündmused, legendid, tavad, kohanimed

Avatud Eesti Fond 2002

Küla puhtaks- külapiiride märgistamine, külasiltide valmistamine, viitade panek, Adraku Ader paigutamine küla piiride tähistajana

Eesti Kultuurkapital 2003

Looduslikest vahenditest õnnitluskaartide ja kaunistuste valmistamine

Kohaliku Omaalgatuse programm 2005

Adraku telkla täiendamine- ujula rajamine, ojaäärse puhastamine, grilliplatsi ettevalmistamine

Kohaliku Omaalgatuse programm 2005

Adraku Mänguväljaku I etapp – ümberkolimisel külaväljakule

Maaelu Edendamise Sihtasutus 2006

Külaelaniku toidumudel ja toiduvõrgustiku loomine

Kohaliku Omaalgatuse programm 2007

Adraku külaväljaku rajatiste remont- katuse vahetus, silla paigaldamine saarele, laululava laudise värvimine

Vajadused

27. märtsil 2005 korraldas küla aktiivgrupp arengukava tarvis külakoosoleku ja moodustas külaelu analüüsiks töögrupid

Töögruppide töö tulemus on esitatud SWOT analüüsina tabelis 1.

Töögrupid koostasid ka külaelanike küsitluslehe ja said 43 perelt 29 vastust

Aktiivgrupp analüüsis vastuseid, grupeeris nad tabelisse 2.

ADRAKU KÜLA SWOT ANALÜÜS

Täiendatud 06.jaanuaril 2007

<u>Küla tugevused</u>	<u>Küla nõrkused</u>
<p>Oma külaplats Oja ja Adraku soo Rakvere-Mustvee maantee lähedus Neli külaüritust(traditsioonilist.) Aktiivsed elanikud Hea sotsiaalne struktuur Tugevad kultuuri- ja haridustraditsioonid Oskajad lauljad-mängijad Vähe töötuid Keskmine vanus madal Kaks tühja maja Ulvi Rahva Maja lähedus Head(tugevad)liidrid Paljude oskustega elanikud Head suhted naaberküladega 2(3) bussipeatust <i>Juurdetulnud noored pered</i></p>	<p>Vähene koostöövõime Maantee lähedus Tugevate isiksuste olemasolu Vähene pensionäride kaasatus külategevustesse Väikese grupi aktiivsus Vähene arupidamine külaelanikega Ebapiisav arusaam külakogukonna toimimisest Oskajad väga hõivatud Adraku soo prügimäed Puuduvad tegevused lastele Sporditegevuste puudumine <i>Koolituste puudumine</i> <i>Arengukava puudumine</i> <i>Küla siseasjade võimendamine</i> <i>Vähene suhtlemine meediaga</i> <i>Mainekujutus olematu</i></p>
<u>Välised võimalused</u>	<u>Välised ohud</u>
<p>Valla toetus Naaberkülade toetus ja kogemused Võimalus kasutada programme-fonde Sõprusküla leidmine nt. Soomest, mõnest teiset maakonnast</p>	<p>Riigipoliitika muutumine Halduse muutumine(mõne reformiga)</p>

<p>Teeb rõõmu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kaks peret juurde tulnud 2. korras majade õued 3. on külal tahtmine 4. ärksa vaimuga aktivistid 5. aktiivsed inimesed III 6. noored pered 7. Lapsed 8. elujõud 9. et küla elab 	<p>Puudub</p> <p>kooskäimise koht II(mõeldud oma maja)</p> <p>Töökohad</p> <p>Raha</p> <p>Aeg</p> <p>Küla oma maa</p> <p>Muuseum</p> <p>Sportiväljak</p> <p>Ettevõtlus</p> <p>Internetiühendus III</p> <p>Ujumiskoht</p> <p>teeb muret</p> <p>Küla ebastabiilsus</p> <p>Põlatud põllundus</p> <p>Vähe elanikke</p> <p>Tühjad majad</p> <p>Suhtlemisvaegus</p> <p>Infopuudus</p> <p>Võsastuvad põllud ja kraavid III</p> <p>Küla olukord on väga vilets</p>
<p>Meeldinud üritused:</p> <p>Adraku 400 III III</p> <p>Tantsupidu III</p> <p>Volbrisimmanid III</p> <p>Autojuhtide pidu</p> <p>Jaanituled</p> <p>Kõik üritused väga toredad</p> <p>jõululõuna III</p>	<p>Takistavad asjaolud:</p> <p>Passiivsed külaelanikud</p> <p>Valla vähene huvi</p> <p>Hobid ja töö</p> <p>Intriigid</p> <p>Liiga tugevad isiksused</p>
<p>Internetipunkt</p> <p>Vadiral</p> <p>Külamajas</p> <p>Ei ole vaja</p> <p>Kogu külale hoopis internetiühendus</p>	<p>Külamaja ja platsi asukoha valik:</p> <p>Vadira III III</p> <p>Mitu aastat kõva tööd Vadiral</p> <p>Koolimajasse külatuba</p> <p>Männiorg III III</p> <p>Ulvile tuba</p> <p>Peaks olema ühes paigas, sel juhul Vadiral</p> <p>Olen rahul Männioruga</p>
<p>Mis võiks olla külamuuseumis:</p> <p>sugupuud, ajalugu III</p> <p>Diplomid</p> <p>Mälestused</p> <p>Käsitöö, toolid</p> <p>Elanike nimed, pildid</p> <p>Statistika</p> <p>Kõike mis sobib ja kui on liider</p> <p>Kõik oluline on Avinurme antud</p> <p>Vanad raamatud, õpikud, ajalehed, tööriistad,</p> <p>käsitöö, põr. Tekid, lauad,</p> <p>Tuntud inimeste looming</p> <p>Tööriistad</p>	<p>Adraku soo:</p> <p>Adraku soos on prügimägi III III</p> <p>Reostatud Adraku soo</p> <p>Kole koht</p> <p>Tean et on prügi</p> <p>Tasub uurida üldist jäätmendust,</p> <p>veevõtukohti</p> <p>Ei tea Adraku soost III</p>

Mida saab teha külas: Loengud, vestlused, spordivõistlused kokkutulekud jututuba maituli	Huviväärsused Vajavad legendi ja korrastamist
Huviväärsused Kalevipoja säng Luua legend Ojale ja Adraku soole(kinnikasvanud järv) Adraku sooII	Teede olukord: Teed on rahuldavad(valla ülesanne)IIII Teed on väga viletsad Teedeäärne võsa!II Talvel hoovidesse lahti lükata
Spordivõimalused: Ainult Vadirale kõik Liura ideaalne Liuväli Hoki- pallimänguplats Auto õppesõiduplats, talikrossirada Võrkpalliväljak Kiik Suusarada spordiväljakIII Spordiväljak Vadirale Kõik ühes kohas, lihtne korras hoida	Bussiliiklusest: Bussipeatused kõikidele liinidele II Halb bussiliiklusIII Paremat bussiliiklust pühapäevitiII Ei sõida bussidegaII <i>Sõiduauto teenus teatud päevadel külast</i> <i>Mustvee või Avinurme</i> Soo peatusesse istepink

Nõrkuste analüüs

Vähene koostöövõime

- paraneb ühiste ettevõtmiste ja vastutuse –korraldustegevuse jagamisega, arengukava koostamisega
- Maantee lähedus
- naabrivalve algatamine(oht ka väljaspoolt)

Tugevate isiksuste olemasolu

- sobivate (loominguliste) ülesannete ja tegevuste jagamine, kaasamine

Vähene pensionäride kaasatus külátegevustesse

- küla sisemine toimimine nooremate osa

Väikese grupi aktiivsus

- arengukava annab võimaluse suuremale hulgale inimestele olla aktiivsed(noored külaelanikud)

Vähene arupidamine külaelanikega

- teavitusahela loomine **kõigi** elanike teavitamiseks

Ebapiisav arusaam külakogukonna toimimisest

- küla oma koolitused, õppereisid

Oskajad väga hõivatud

- vajalike ülesannete ja kohustuste jagunemine vastavalt oskustele ja hobidele

Adraku soo prügimäed

- koristada-lahendatavad talgutega- keelusiltidega

Puuduvad tegevused lastele

- arvestada arengukava rakenduskavas

Sporditegevuste puudumine

- rakenduskavas planeerida

Koolituste puudumine

- rakenduskava osa

Arengukava puudumine

- koostamisel

Küla siseasjade võimendamine

- ei mõjuta siseolukorda

Vähene suhtlemine meediaga, ainekujudus olematu

- arengukava meediaplaan, mainekujundusprogramm

Tulevikupilt.

Visioon

Adraku küla on piirkonna tuntuim, aktiivse kogukonna ja ellusuhtumisega, puhtast keskkonnast ja loodusest ning üksteisest hooliv, ettevõtlik ning edumeelsete elanikega küla, mis on säilitanud Adraku külale omase vaimu ja keskendub oma toimetamistes külaelanikule.

Missioon

Säilitada ja arendada Adraku küla elu ja traditsioone läbi eesmärgistatud tegevuste, koos korraldatud sündmustega, koolituste, õppereiside ja kogemuste vahetusega, küla heakorrastamise ja maine kujundamisega.

Visioonist ja missioonist tulenevad eesmärgid

Eelisarendatavad valdkonnad

Sotsiaalvaldkond(sh. inimene)

Kirjeldus:

- koolitused külaelanikele
- Õppereisid
- Osalemine valla külaelu edendamises- nõupäevad, infopäevad, ühisüritused
- Küla teabekanalid-koostada küla teabevõrk

Eesmärk: haritud, algatusvõimeline ja ettevõtlik kodanik, küla elanik

Kultuuri- ja haridusvaldkond

Kirjeldus:

- Näitemänguküla'
- Spordipäevad
- Küla mainekujundus
- Küla suvesündmused

Eesmärk: ühiste ettevõtmistega kogukond kaasatud ja tulemused jätkusuutlikud

Keskkond ja loodus

Kirjeldus:

- Heakorratalgud
- Keskkonnasõbralik äätmekorraldus
- Naabrivalve signaalid, teabeahel
- Küla maastikukujundus

Eesmärk: turvaline ja heakorrastatud, loodussõbralik keskkond

Rakenduskava (lisa 5)

Arengukava hindamine

Üldkoosolekul kinnitatud külaseltsi juhatuse ettepanek:

- a. Hinnata arengukava iga aasta lõpul ja teha vajalikud parandused tegevuskavasse+ eelarvesse.
- b. Arengukava esmaseks hindajaks ja kokkuvõtte tegemiseks kutsub Adraku Külaseltsi juht kokku juhatuse koosoleku. Kokkuvõtte esitatakse üldkoosolekule kahe nädala jooksul
- c. Muudatuste tegemine kinnitatakse küla üldkoosoleku otsusega.

Küla sisekokkulepped

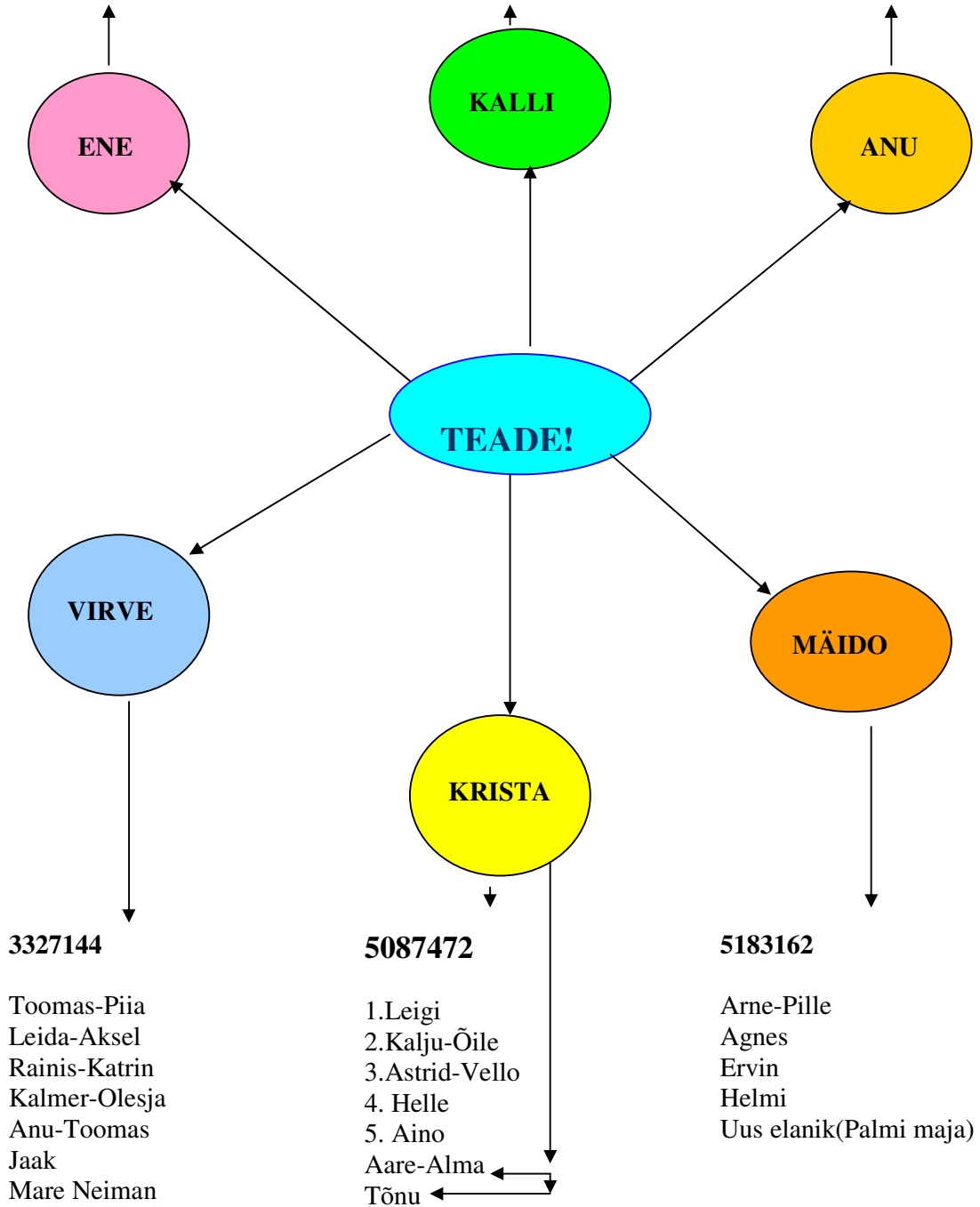
- Juubilaride õnnitlemine alates 50. sünnipäevast
- Alates 75. sünnipäevast kõigile sünnipäevakaardid
- Kaastundeavaldused
- Jõulupakid külalastele (põhikool kaasa arvatud)
- Tere kool tervitus 1. septembril I klassi lastele
- Teretulemast tervitus külasse elama uutele külaelanikele (sünd, uus maja, abikaasa vms.)
- Külaseltsi liikmemaks aastas pere pealt 50 krooni

Küla teavitushel

Karli-
Alju
Silvi
Helgi
Maire

Veljo
Heino
Linda-Lembit
Endel
Leida
53431883

Meelis-Ülle
Vilma
Margot-Mati
Maiu-Rain
Anne-Peeter
5054183

Küla tegelike elanike nimekiri 2007

Jrk. nr.	taluniimi	Omanik ja kes elab	märkused
1.	LombiIII	Arnold ja Virve Kolli	
2.	LombiII	Leida Velt ja Aksel Ambos	
3.	LombiI	Jaak	
4.	Männialekere	Laili Säälük	
5.		Kalmer ja Olesja Vaher	
6.	Halliku	Katrin ja Rainis	
7.	Uuetoa	Arne Ambos ja Pille	
8.	Kõre	Toomas Kõre ja Piia Tatsi	
9.	Süvaja	Ervin Kaasik	
10.	Kiissara	Helmi Saar	
11.	Puki	Mäido ja Pilvi Mägi	
12.	Männiku	Agnes Laaneväli	
13.	Leerimäe	Tõnu Rosin	
14.	Kubja	Jaan Taberland	
15.	Ääre	Alma ja Aare Timofejev	
16.	Ratta	Astrid ja Vello Aun	
17.		Aino Taberland	
18.	Litsemäe	Helle Kalavus	
19.	Lepiku	Leigi Molodõk	
20.	Soo	Kalju ja Õile Kalaus	
21.	Kriina	Krista ja Märt Pedak	
22.	Liivaku	Silvi Pugri	
23.	Käänu	Ilse Vals	
24.	Mäealuse	Mare Neimann	
25.	Pärna	Aavo ja Aide Pärn	
26.	Männiku	Rain ja Maiu Neimann	
27.	Vanatoa	Linda ja Lembit Lepp	
28.	Antsu	Endel Aun	
29.	Hindriku	Leida Vahelaid	
30.	Lambassaare	Veljo Aun	
31.	Kükavälja	Andrus ja Kalli Madisson	
32.	Tagaalekere	Heino Raud	
33.	Külakubja	Anne ja Peeter Velt	
34.	Mäe-Aabami	Ene ja Uno Erapart	
35.	Kirjutaja	Mati ja Margot Pärn	
36.	Sepa	Maire Kadak	
37.	Nurmoja	Karli Nurmoja	
38.	Ummetsa	Aljo Tooming	
39.	Kruusaaugu	Meelis ja Ülle Vaher	
40.	Küta	Lehte ja Anu Tooming	
41.	Kotto	Helgi Kotto	
42.	Vahemetsa	Vilma Aun	
43.	Metsatalu	Endla Kõre	
44.	Otsa	Anu Joonaks	
45.	Palmi maja	tühi	
46.		suvitaja	
47.	Liura	Taberland ehitab	
48.		Pilvi Tammaru	

Külaelaniku tegevust toetavad ja reguleerivad seadused

KOHALIKU OMAVALITSUSE KORRALDUSE SEADUS

Seadus määrab kindlaks kohalik omavalitsuse ülesanded, vastutuse ja korralduse ning omavalitsusüksuste suhted omavahel ja riigorganitega (§1)

Kohalik Omavalitsus on põhiseaduses sätestatud omavalitsusüksuse- valla või linna demokraatlikult moodustatud võimuorganite õigus, võime ja kohustus seaduste alusel iseseisvalt korraldada ja juhtida kohalikku elu, lähtudes valla-linnaelanike õigustatud vajadustest ja arvestades valla või linna arengu iseärasusi.

Kohalik omavalitsus:

- Rajaneb riigi territooriumi haldusjaotusel
- Teostub demokraatlikult moodustatud esindus- ja võimuorganite kaudu, samuti kohaliku elu küsimustes rahvaküsitluse või rahvaalgatuse teel (§2)

Kohalik omavalitsus rajaneb järgmistel põhimõtetel. (§3)

- Kohaliku elu iseseisev ja lõplik otsustamine ja korraldamine
- Igaühe seaduslike õiguste ja vabaduste kohustuslik tagamine vallas
- Seaduste järgimine oma ülesannete ja kohustuste täitmisel
- Vallaelanike õigus osaleda kohaliku omavalitsuse teostamisel
- Vastutus oma ülesannete täitmise eest
- Tegevuse avalikkus
- Avalike teenuste osutamine soodsatel tingimustel

Omavalitsusorganid on: (§4)

- 1) volikogu-kohaliku omavalitsusorgani esinduskogu, mis valitakse valla hääleõiguslike elanike poolt
- 2) valitsus- volikogu poolt moodustatav täitevorgan

Volikogu pädevuses on muuhulgas:

Kaevetööde eeskirjade ja heakorra tagamiseks heakorraeeskirjade kehtestamine
Koorte-kasside pidamise eeskirjade kehtestamine
Avaliku korra tagamiseks avaliku korra eeskirjade kehtestamine

JÄÄTMESEADUS

- valla jäätmekava
- jäätmehoolduseeskiri
- korraldatud jäätmevedu

ÜHISVEEVÄRGI JA KANALISTSIOONI SEADUS

- ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kava
- ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga liitumise eeskiri
- ühisveevärgi ja kanalisatsiooni kasutamise eeskiri

PLANEERIMISSEADUS

- valla ehitismäärus
- üldplaneering
- detailplaneeringud

EHITUSSEADUS

- Kohaliku omavalitsuse kirjalik nõusolek
- Projekteerimistingimuste määramine
- Ehitusluba ja selle väljastamine
- Ehituse kasutusluba ja selle väljastamine

LOOMATAUDITÕRJE SEADUS

- Loomade pidamise veterinaarnõuded §7
- Loomapidajate kohustused §9
- Loomatauditõrje eeskirjad §43

LOOMAKAITSESEADUS

- Loomapidamisnõuded

ASJAÕIGUSSEADUS

- Sätestab asjaõigused, nende sisu, tekkimise ja lõppemise ning onaluseks teistele asjaõigust reguleerivatele seadsutele
- Asjaõigused on omand(omandiigus) ja piratud asjaõigused servituudid, reaalkoormatised, hoonestusõigus, ostueesõigus ja pandiõigus

Maaomandiõiguse õiguslikud alused sätestavad järgmised seadused:

- Asjaõigusseadus
- Asjaõigusseaduse rakendamisseadus
- Tsiviilseadustiku üldosa seadus
- Kinnistusraamatu seadus
- Võlaõigussadus
- tõestamise seadus

Kinnisomandi kitsendusi reguleerivate õigus- ja haldusaktide valik:

- Planeerimisseadus. Ehitusseadus
- Teeseadus. Liiklusseadus. Teeja tee kaitsevööndi kasutamise ja kaitsmise nõuded. Riigimaanteede nimekiri ja maanteede liigid.
- Elektriõigusseadus. Elektripaigaldise kaitsevööndi ulatus. Telekmunkatsiooni seadus. Liinirajatiste märgistamise nõuded ja kaistevööndistegutsemise eeskiri. Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni seadus.
- Veeseadus. Avalikult kasutatavate veekogude nimekiri. Veeharde sanitaarkaitseala moodustamise ja projekteerimise kord. Maapaandusseadus.
- Veekaiste nõuete kehtestamine maaprاندussuseemide ehitamisel ja eksploateerimisel.
- Metsaseadus. Metskaitseseadus. Jahiseadus.
- Looduskaitse seadus. I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu. II kaitsekategooria liikide kaitse alla võtmine. Kaitstavate looduse üksikobjektide kaitse-eeskiri. Keskkonnaseire seadus. Keskkonna järelevalve seadus. Sordikaitse seadus. Säätva arengu seadus. Taimekaitse seadus. Välisõhu kaitse seadus.
- Muinsuskaitse seadus. Kultuurimälestisteks tunnistamine ja ja mälestiseks olemise lõpetamine.
- Maapõuseadus